

Geacht college, geachte gemeenteraadsleden,

Ik heb kennis genomen van het nieuwe collegevoorstel omtrent de benoeming van de leden van de Welstandscommissie (NIEUW 01 Raadsvoorstel benoeming leden welstandscommissie 2021000693). Ik ben opgelucht dat het punt dat herbenoeming van twee oud-leden van de Welstandscommissie in strijd is met de Woningwet gehoord werd en dat het college "hecht [...] zich te houden aan de wettelijke bepaling van artikel 12b, vierde lid, van de Woningwet" – dit scheelt weer werk voor de reeds overbelaste Nederlandse Rechtspraak!

Het is mij echter niet ontgaan dat het college mijn standpunt niet deelt dat herbenoeming van de voorzitter niet met terugwerkende kracht kan plaatsvinden. Ik heb er op het moment helaas geen tijd voor om het voor u uit te zoeken hoe dit onder Nederlands recht zit. Dat had een mooie klus geweest voor de eigen juridische afdeling van de gemeente. Het college had ervoor kunnen kiezen om de juridische aanvaardbaarheid van deze (op zijn minst hoogst ongebruikelijke en controversiële) oplossing geopperd door MOOI te proberen aan te tonen. Dat dit in de huidige uiteraard penibele situatie (m.b.t. 9 maanden welstand adviespraktijk!) in de afgelopen bijna drie weken niet is gebeurd/gelukt ondersteunt mijn vermoeden dat benoeming van een lid van een gemeentelijke welstandscommissie met terugwerkende kracht, ook onder Nederlands recht, simpelweg niet kan. Wellicht is dit nog een interessante vraag straks voor de bezwaarschriftencommissie.

De enige denkbare reden om op een oplossing met terugwerkende kracht in te zetten is om zo de 'adviezen' van de (vanaf dat moment niet correct samengestelde) commissie aangenomen na 1 juni 2020 achteraf alsnog legitimiteit te schenken. Ik wijs u graag op de impliciete erkenning door MOOI en het college van het feit dat de rechtsgeldigheid/juridische status van de 'adviezen' op zijn minst problematisch is. Dit ziet u in de zin "*Om discussie of onzekerheid over eventuele (rechts)gevolgen van de adviezen van de commissie uit die periode te voorkomen, zal de commissie na (her)benoeming alle adviezen (her)bevestigen die zij vanaf 1 juni 2020 heeft uitgebracht*", en met name de verwijzing daarin naar 1 juni 2020, waarop de voorzitter zijn lidmaatschap verliet en vanaf welke datum de commissie dus maar uit twee leden bestond en structureel voorgezeten werd door een persoon dat geen lid van de commissie was.

Zelfs als u de voorzitter met terugwerkende kracht zou kunnen herbenoemen (wat ik heel sterk betwijfel), de lidmaatschap van de andere twee leden verliet ook al op 1 juli en 1 september 2020. Volgens het Reglement van Orde op de Adviescommissie voor Ruimtelijke Kwaliteit (hierna Reglement) betreft het quorum drie van de drie leden (of niet structurele vervangers). Artikel 8.3 omtrent "Vervanging" bepaalt namelijk dat "*[i]ndien door incidentele verhindering (niet structureel voorkomende afwezigheid wegens andere verplichtingen en onvoorziene afwezigheid wegens overmacht) het quorum ontbreekt, zorgt WZNH voor gekwalificeerde vervangers.*"

M.a.w, zonder vervanger (verzorgd door MOOI) geen geldig advies, dus sinds 1 juni 2020 geen geldige adviezen.

Voor alle duidelijkheid, deze bepaling biedt alleen voor niet structureel voorkomende aanwezigheid soelaas, dus het leidt helaas niet tot een makkelijke oplossing voor het probleem omtrent de (rechts)geldigheid van de 'adviezen' van 1 juni 2020 tot heden. Ook deze regel kunt u m.i. achteraf niet buigen, en de herbenoeming van de voorzitter met terugwerkende kracht, als dat überhaupt kan, lost het probleem m.b.t. de adviezen aangenomen vanaf 1 juli 2020 (de datum waarop de lidmaatschap van de tweede lid verliet) sowieso niet op.

Het collegevoorstel leidt bovendien wat betreft dit punt (geldigheid/geloofwaardigheid van de adviezen van de nieuwe commissie) tot nog meer twijfels en problemen dan het oplost.

Vergeten MOOI en het college dat de Welstandscommissie een onafhankelijk adviesorgaan is, of tenminste dat behoort te zijn, met leden die in hun individuele hoedanigheid als experts, op inhoudelijke gronden en vanuit eigen inzicht en overtuiging voor of tegen adviezen dienen te stemmen, onafhankelijk van de belangen van de gemeente (en/of van MOOI)? Ze behoren niet voor of tegen een advies te stemmen omdat MOOI of de gemeente het hen opdraagt, en ook niet met zo'n oplossing in het algemeen in te stemmen zelfs nog voordat zij van al die 'adviezen' überhaupt kennis hebben genomen.

Het Reglement bevat ook regels omtrent stemming. Artikel 8.2 legt vast dat

- “1. Alle aanwezige commissieleden dan wel hun plaatsvervangers, brengen één stem uit omtrent het uit te brengen advies.*
- 2. De commissie beslist omtrent het uit te brengen advies bij meerderheid van stemmen.*
- 3. Bij staking van de stemmen wordt de zienswijze van de voor- en tegenstanders schriftelijk aan het bevoegd gezag medegedeeld.”*

De leden moeten dus ook tegen een voorstel mogen stemmen, ook tegen het bevestigen van niet rechtsgeldige adviezen! Het Reglement voorziet bovendien niet in het (pro forma) bevestigen van niet rechtsgeldige adviezen onder de taken van de commissie.

Zelfs als dat wel mogelijk was, de eis en indruk van onafhankelijkheid wordt zwaar geschonden wanneer u of MOOI de toekomstige leden opdraagt (als voorwaarde van hun benoeming??) om de oude 'adviezen' aangenomen door de voormalige leden van de commissie (zonder de juiste juridische status) te bevestigen, en/of wanneer zij hiermee akkoord gaan. De schade heeft dan niet alleen betrekking op de oude 'adviezen'. De voorgestelde oplossing werpt namelijk onmiddellijk de vraag op: geldt het 'teken hier'-principe alleen voor deze oude 'adviezen', of is dit hoe de leden ook in de toekomst dienen te/zullen opereren? En als ze in opdracht (van MOOI of van het college?) bereid zijn oude adviezen van anderen over te nemen, hoe onafhankelijk zijn zij dan nog wel?

De leden van de Welstandscommissie dienen onafhankelijke experts te zijn. De adviezen van de commissie worden dan ook niet *namens* MOOI of *namens* het college/gemeenteraad aangenomen. MOOI en het college/gemeenteraad kunnen het de nieuwe leden dus ook niet opdragen om de niet rechtsgeldige adviezen geformuleerd door (oud-)leden van de welstandscommissie voorgezeten door een niet-lid te bevestigen.

De door MOOI en het college voorgestelde oplossing – hoe handig en eenvoudig het ook lijkt – is niet alleen bijzonder opportunistisch maar het is ook heel erg fout. Het voorstel toont duidelijk aan dat MOOI en het college het concept van 'onafhankelijkheid' niet (willen) begrijpen. Als deze 'oplossing' nu al vaststaat, en de voorgestelde leden hiermee akkoord zijn/gaan, dat zou de voorgedragen leden op basis van de onafhankelijkheidseis (zie ook Artikel 1.1 Woningwet, definitie 'welstandscommissie') al op voorhand diskwalificeren! Hebben MOOI en het college hier goed over nagedacht?

De oplossing geopperd door MOOI tuigt m.i. van gebrek aan ruimte voor onafhankelijkheid binnen het gehele model (een vijver van experts die binnen verschillende gemeenten in de regio rouleren) waarmee MOOI opereert: MOOI denkt (of weet?) de leden van de Welstandscommissie te kunnen sturen. Dit soort trucjes helpen dan ook bepaald niet om zorgen omtrent de rechtsgeldigheid van de 'adviezen' aangenomen door een niet correct samengestelde commissie weg te nemen. Adviezen bevestigd door een welstandscommissie (ik kan dit niet genoeg benadrukken: een adviesorgaan waarbij onafhankelijkheid hoog in het vaandel hoort te staan) wiens onafhankelijkheid gecompromitteerd is, zullen niet aan een echte oplossing – voor het probleem veroorzaakt door nalatigheid van MOOI en het college – bijdragen.

Ik besef dat u hierdoor met een behoorlijk probleem zit en dat het raadsvoorstel als een pragmatische 'quick fix' dan ook bijzonder aantrekkelijk kan lijken. Maar als u de teugels van rechtszekerheid stap voor stap loslaat is het einde zoek. Dat heb ik in Hongarije al gezien.

Geachte raadsleden, om bovenstaande redenen verzoek ik u

- niet met terugwerkende kracht met de herbenoeming van de voorzitter van de Welstandscommissie in te stemmen en
- ervoor te zorgen dat de zin over de bevestiging van de 'adviezen' van 1 juni 2020 tot heden uit de tekst van de toelichting geschrapt wordt.
- Wellicht is het bovendien nuttig – gezien het feit dat de perceptie van de voorgedragen leden door dit voorstel reeds aangetast is – om een geheel nieuw voordracht te overwegen (het kan blijkbaar op zeer korte termijn!).

Met vriendelijke groeten,

Geacht college en raadsleden,

Hierbij een kleine correctie: ik verwees in mijn bericht hieronder per abuis naar een quorum van 3 van 3 leden. Dit behoort natuurlijk 2 vanuit 3 te zijn (Reglement Artikel 8.1.2).

Excuses voor deze fout.

Met vriendelijke groeten,